

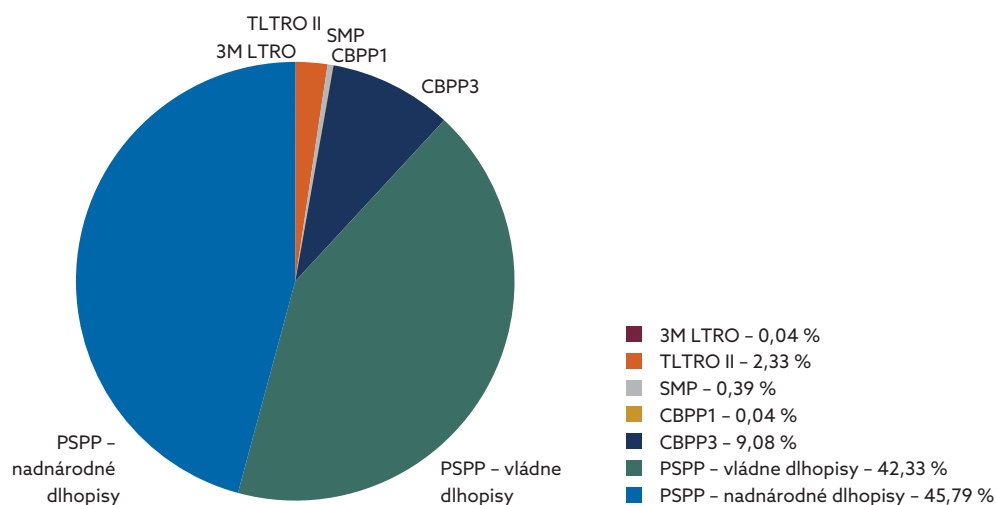


1 Implementácia menovej politiky a správa investičných aktív

Národná banka Slovenska sa zúčastňovala na programe nákupu cenných papierov verejného sektora, ktorého predmetom bol nákup vládnych cenných papierov a cenných papierov nadnárodných finančných spoločností a na programe nákupu krytých dlhopisov. Ku koncu roka 2019 bola suma menovopolitického portfólia cenných papierov NBS v amortizovanej hodnote 22 mld. €. Hodnota domácich vládnych dlhopisov tvorila 10,3 mld. €, nadnárodné vládne dlhopisy boli vo výške 9,6 mld. € a kryté dlhopisy v portfóliu CBPP3 (Program nákupu krytých dlhopisov 3) predstavovali 2 mld. €. Prostredníctvom TLTRO II operácie domáce banky čerpali sumu 526 mil. € ku koncu roka 2019. Zároveň čerpali 8 mil. € v trojmesačnej LTRO. Majoritu menovopolitických aktivít NBS tvoril nákupný program (graf č. 15), a to najmä časťou programu nákupu cenných papierov verejného sektora (88 %). NBS aj v roku 2019 v rámci tzv. securities lending požičiavala slovenské a zahraničné vládne cenné papiere nakúpené v rámci nákupných programov. Uskutočňovala to dvoma spôsobmi: prostredníctvom agenta State Street Bank and Trust Company a prostredníctvom správcu Euroclear Bank. Cenné papiere sa požičiavali automatickým spôsobom a tretím stranám na požiadanie.

Graf 15

Menovopolitická aktivita NBS (%)



Zdroj: NBS

1.1 Povinné minimálne rezervy

Zaviedol sa systém dvojstupňového úročenia nadbytočných rezerv

Úverové inštitúcie pôsobiace v eurozóne sú podľa pravidiel Eurosystemu povinné držať na účte v príslušnej národnej centrálnej banke (NCB) určenú výšku povinných minimálnych rezerv. Konkrétna hodnota pre jednotlivé subjekty v súčasnosti predstavuje 1 % zo základne na výpočet povinných minimálnych rezerv (PMR). Táto požiadavka sa vzťahuje na priemernú hodnotu PMR za celé udržiavacie obdobie, teda periódu plnenia PMR.

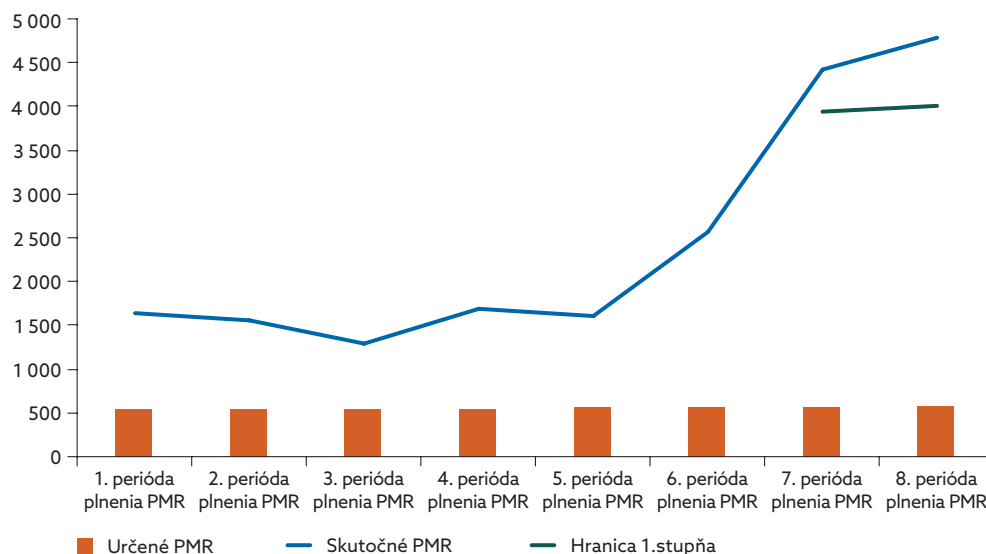
V roku 2019 v Slovenskej republike podliehalo systému PMR 27 úverových inštitúcií, z toho 12 bánk so sídlom na území SR (vrátane troch stavebných sporiteľní) a 15 pobočiek zahraničných úverových inštitúcií.

Úročenie nadbytočných rezerv zápornou sadzbou, ktoré sa začalo 11. 6. 2014, pokračovalo aj v roku 2019. Z hodnoty -0,40 % na hodnotu -0,50 % sa sadzba znížila 18. 9. 2019.

Od obdobia platnosti dvojstupňového úročenia nadbytočných rezerv sa ich časť (1. stupeň) úročí osobitnou úrokovou sadzbou do výšky stanoveného násobku určených PMR. Od 30. 10. 2019 ide o 6-násobok a sadzbu na úrovni 0 %. Zvyšok nadbytočných rezerv (2. stupeň) sa úročí ako predtým, aktuálne sadzbou -0,5 %.

Priemerná výška určených PMR v roku 2019 bola 553,56 mil. €, čo predstavovalo oproti roku 2018 nárast o 5,8 %. V porovnaní s rokom 2018, kedy skutočné rezervy boli v priemere o 181,7 % vyššie ako určené PMR, boli v roku 2019 v priemere vyššie až o 341,4 %. Spôsobilo to predovšetkým spustenie dvojstupňového úročenia nadbytočných rezerv, pri ktorom subjekty využili nulovú sadzbu platnú pre 1. stupeň nadbytočných rezerv na zvýšenie objemu držaných finančných prostriedkov (graf č. 16).

Graf 16
Prehľad plnenia PMR v roku 2019 (mil. EUR)



Zdroj: NBS

1.2 Akceptovateľné aktíva

Pokračuje postupný pokles použitia dlhových cenných papierov emitovaných vládami v prospech krytých dlhopisov ako zábezpek v úverových operáciách Eurosystemu

V roku 2019 neboli zaznamenané významné zmeny v podmienkach akceptovateľnosti aktív, ktoré môžu byť použité ako zábezpeka v úverových operáciách Eurosystemu. Menej významné úpravy boli zamerané na detailnejšiu špecifikáciu existujúcich pravidiel. Jednou zo zmien bola harmonizácia postupov pri posudzovaní emitentov klasifikovaných ako agentúra zábezpek v úverových operáciách Eurosystemu a programu nákupu cenných papierov verejného sektora. Zároveň bola schválená požiadavka na existenciu ratingu emisie pri krytých dlhopisoch vo vlastnom použití, ktorá nadobudne účinnosť od 1. 2. 2020.

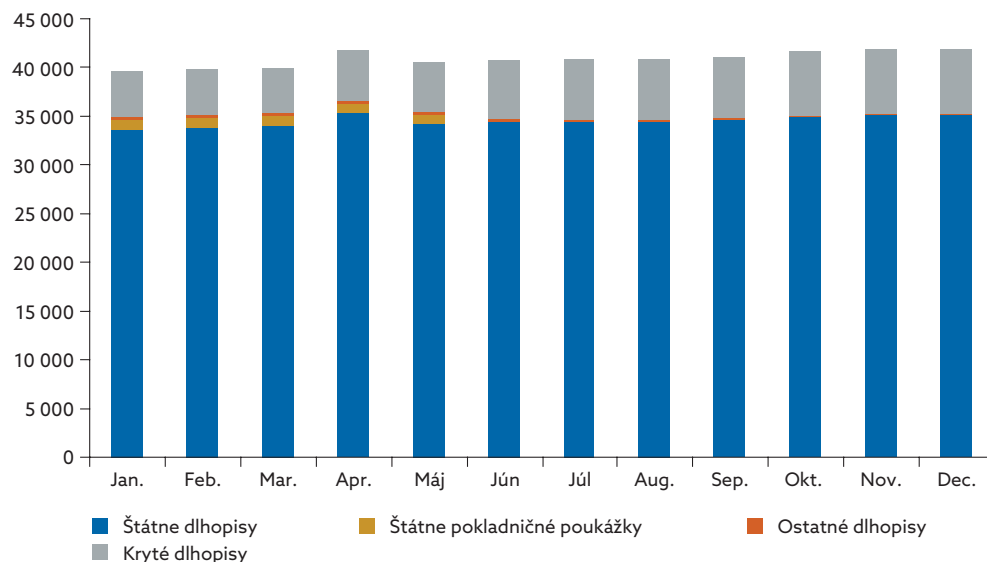
Niektoré úpravy nastali aj v súvislosti s úverovými pohľadávkami používanými ako zábezpeka. Obnovila sa akceptovateľnosť úverových pohľadávok s pohyblivou úrokovou sadzbou, pri ktorej existuje spodná a horná hranica (tzv. floor and ceiling) a spresnili sa podmienky akceptovateľnosti pri možnosti vzniku záporného toku hotovosti. Upravil sa aj spôsob posudzovania úverových pohľadávok s pohyblivou úrokovou sadzbou na uplatňovanie oceňovacích zrážok.

Hodnota slovenských obchodovateľných akceptovateľných aktív bola v roku 2019 v porovnaní s rokom 2018 vyššia v priemere o 2 %. V absolútnom

vyjadrení to znamenalo 40 893 mil. €, čo bolo o 717 mil. € viac ako v roku 2018. Najväčšiu časť akceptovateľných aktív tvorili štátom emitované dlhopisy s podielom takmer 84,3 %. Kryté dlhopisy (KD) mali podiel 13,9 %, štátne pokladničné poukážky 1 % a ostatné dlhopisy asi 0,8 % z celkovej hodnoty akceptovateľných aktív. Vývoj hodnoty akceptovateľných aktív za rok 2019 je v grafe č. 17 a porovnanie koncoročného stavu za roky 2019 a 2018 v grafe č. 18.

Graf 17

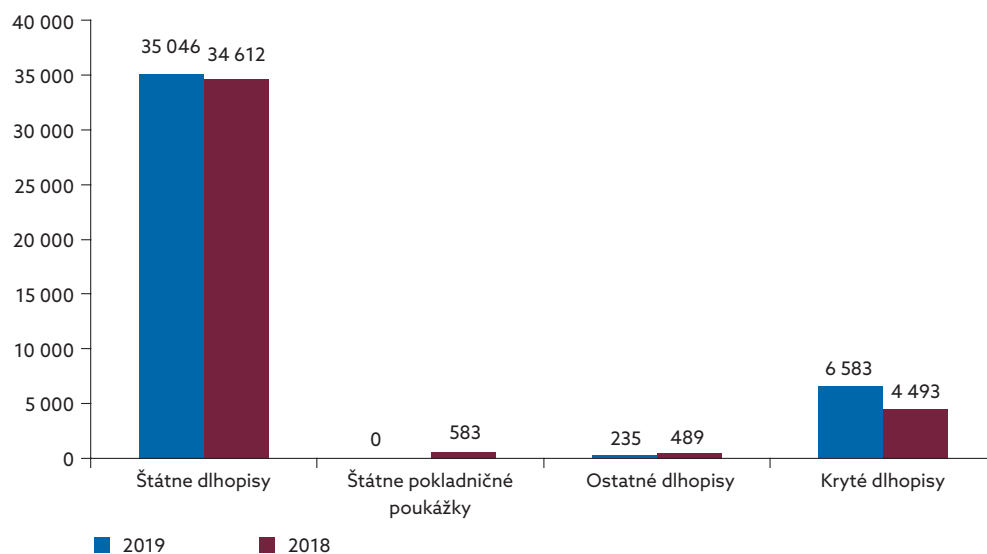
Štruktúra slovenských akceptovateľných aktív v roku 2019 (mil. EUR)



Zdroj: NBS

Graf 18

Porovnanie koncoročného stavu slovenských akceptovateľných aktív za roky 2018 a 2019 (mil. EUR)

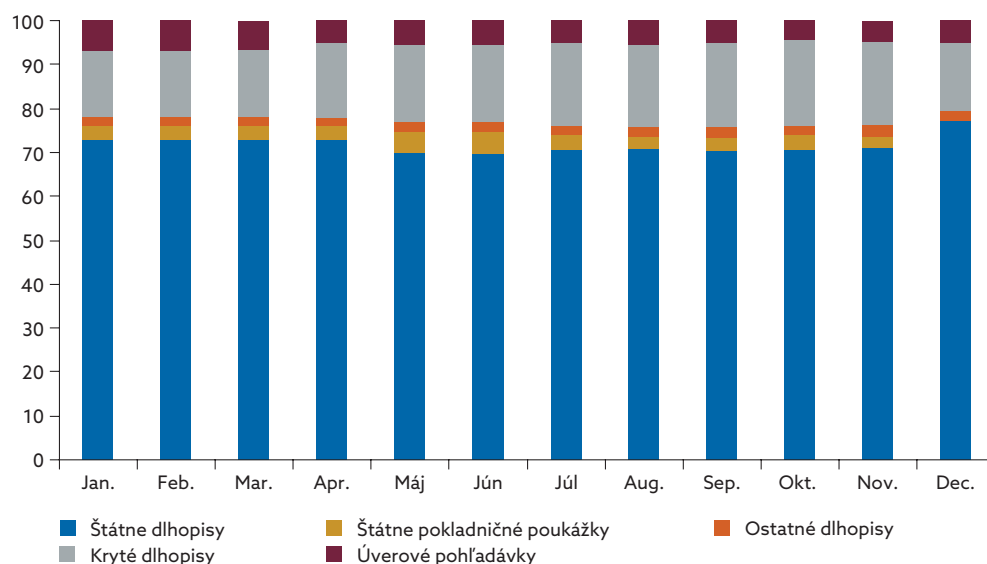


Zdroj: NBS

Rok 2019 bol v oblasti použitia akceptovateľných aktív charakterizovaný pomalým znižovaním hodnoty použitých aktív s výraznejším poklesom v decembri. Priemerné použitie v roku 2019 bolo približne o 7 % nižšie ako v predchádzajúcom roku. Najvýznamnejším aktívom využívaným ako zábezpeka v operáciách Eurosystemu boli dlhové cenné papiere emitované vládami s priemerným podielom 75 %, ktorých percentuálny vývoj za rok 2019 zobrazuje graf č. 19. Pri tejto skupine aktív sa zároveň postupne prejavuje klesajúci medziročný trend ich využívania. Naopak, v prípade KD sa znovu zaznamenalo zvýšenie miery ich použitia vzhľadom na predchádzajúci rok a ich priemerný podiel dosahoval hodnotu asi 17,4 %. Používanie úverových pohľadávok a ostatných dlhopisov zostalo približne na rovnakej úrovni ako predchádzajúci rok a dosahovalo podiely 5,5 % pri úverových pohľadávkach a 2,1 % pri ostatných dlhopisoch.

Graf 19

Použitie akceptovateľných aktív v roku 2019 (%)



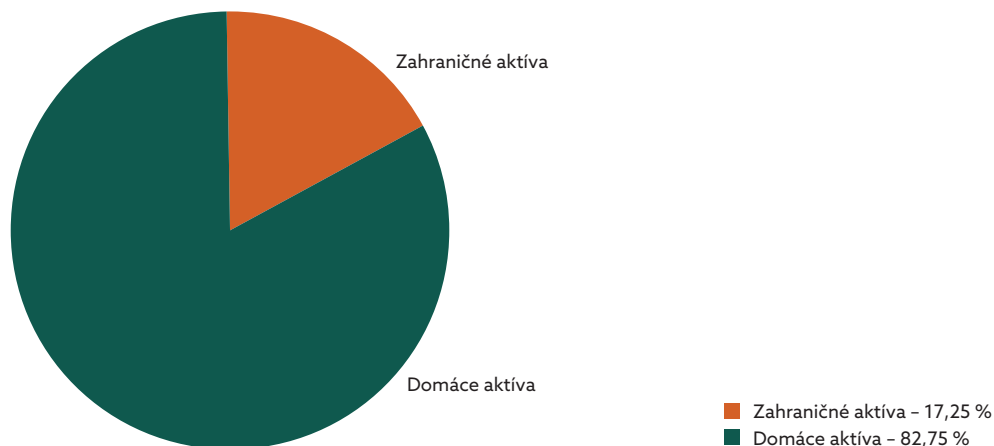
Zdroj: NBS

Použitie zábezpek emitovaných na zahraničnom trhu pokračuje v rastúcom trende, podobne to bolo aj v minulých obdobiach

V roku 2019 bol tiež zaznamenaný mierny pokles použitia zábezpek emitovaných na domácom trhu. Ich podiel predstavoval necelých 74,29 % (graf č. 21), v predchádzajúcich rokoch sa pohyboval približne na úrovni 80 % (stav za rok 2018 je v grafe č. 20). Slovenské zmluvné strany riadili svoje akceptovateľné aktíva formou tzv. poolingového spôsobu združovania zábezpek.

Graf 20

Použitie domácich a zahraničných akceptovateľných aktív v roku 2018 (%)



Zdroj: NBS

Graf 21

Použitie domácich a zahraničných akceptovateľných aktív v roku 2019 (%)



Zdroj: NBS

1.3 Správa investičných rezerv

Celková hodnota investičných rezerv dosiahla 9,86 mld. € ku koncu roka 2019

Na základe investičnej stratégie schválenej v roku 2008 a modifikovanej v rokoch 2014 a 2016 a s cieľom zabezpečiť pozitívny prínos do hospodárskeho výsledku spravuje Národná banka Slovenska investičné rezervy. Ich celková hodnota v zodpovedajúcich výmenných kurzoch a trhových hodnotách cenných papierov dosiahla ku koncu roka 2019 výšku 8,48 mld. €, vrátane zlata 9,86 mld. €. Rozhodujúcu časť investičných rezerv predstavujú dlhopisové portfóliá – menovo zabezpečené portfóliá denominované v EUR, USD, GBP, CHF a JPY, v ktorých sa vykonáva štandardné riadenie úrokového rizika pomocou úrokových swapov a kontraktov futures, ako aj

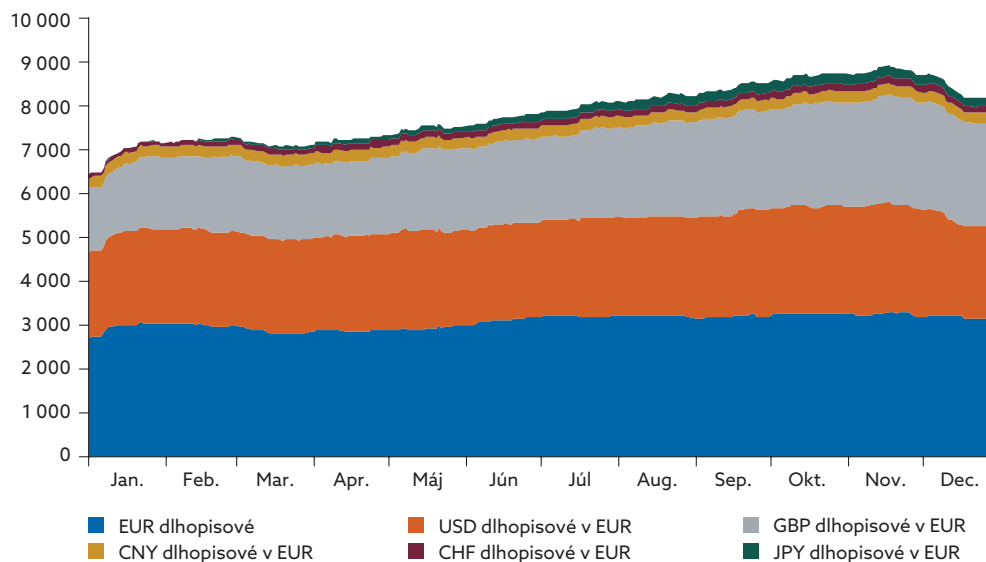
portfólio čínskych vládnych dlhopisov. Vývoj hodnoty dlhopisových portfólií v roku 2019 zachytáva graf č. 22, ich geografickú štruktúru znázorňuje graf č. 23.

Celková výnosnosť investičných rezerv za rok 2019 bola 321,6 mil. €

Akciové portfólio nakupované od júna 2018 vo forme podielov vo vybraných ETF reprezentujúcich globálny akciový trh bolo k 31. 12. 2019 v trhovej hodnote 177,7 mil. \$. Nepriama investícia do čínskej meny renmimbi² mala ku koncu roka 2019 trhovú hodnotu asi 52 mil. \$. Za rok 2019 dosiahli investičné rezervy NBS celkovú výnosnosť asi 321,6 mil. € (prepočítané koncoročnými výmennými kurzami) vrátane výnosu zlatých rezerv³ a po zohľadnení nákladov zabezpečovacích operácií aj nákladov, resp. výnosov z operácií na strane pasív jednotlivých portfólií.

Graf 22

Dlhopisové portfóliá NBS v roku 2019 – nominálne hodnoty cenných papierov (mil. EUR)



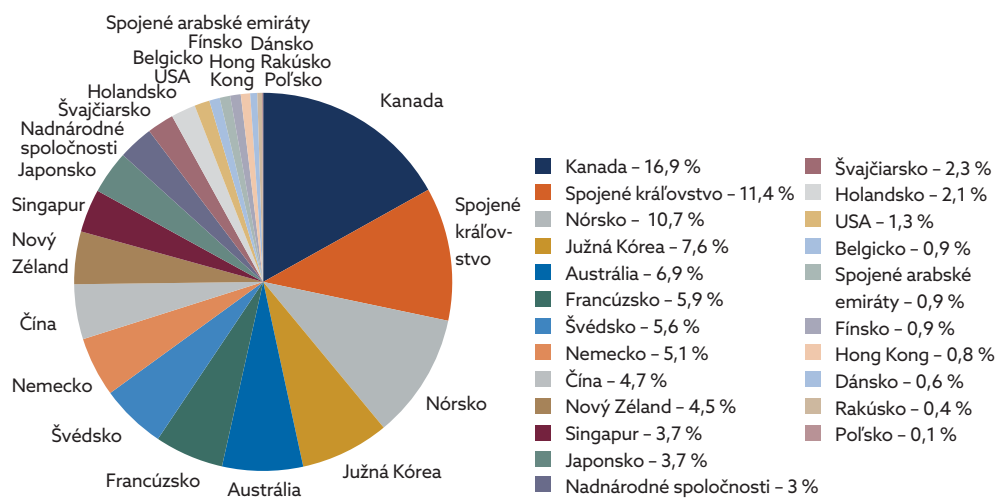
Zdroj: NBS

² Uskutočnená prostredníctvom podielu vo fonde BISIP CNY, ktorý obsahuje čínske vládne dlhopisy a je spravovaný Bankou pre medzinárodné zúčtovanie v Bazileji.

³ Celkový výnos zo zlata: zisk približne 245,7 mil. € bol tvorený prevažne zmenou ceny zlata.

Graf 23

Dlhopisové portfóliá NBS k 31. 12. 2019 – členenie cenných papierov podľa krajiny emitenta (%)



Zdroj: NBS